

ČODLF 2017 téma SPOLEČENSTVÍ

Témata Čtyřletí obnovy dominikánské laické formace **nabízejí** (ne přikazují nebo určují) sdružením několik možností, jak je využít, ať už jako témata pro setkání, nebo pro duchovní cvičení, nebo pro osobní duchovní obnovu:

- Odkaz na Základní dokumenty LSSD
- Úvodní odstavec navozuje téma
- Čtení z Písma slouží jako podklad pro rozjímání (Lectio divina)
- Otázky pomáhají určit směr úvah
- Čtení odkazuje na krátký text, který může posloužit jako podklad k diskuzi ve sdružení (např. po rozstříhání na kratší odstavce a rozdělení mezi přítomné)
- Světec měsíce: můžeme se podrobněji seznámit s jeho životem a zvláště tento měsíc se k němu modlit (viz proprium)
- Doporučená literatura nabízí namátkově některé tituly k tématu

Zajímavé podněty a závěry, o něž se budete chtít podělit, budou zveřejněny na stránkách Opuscula.

3) Listopad 2017

„Nazývám vás přáteli ...“

Služebníci, přátelé, Boží děti

Pán Ježíš nazval své učedníky přáteli: „Už vás nenazývám služebníky, protože služebník neví, co dělá jeho pán. Nazval jsem vás přáteli, protože vám jsem oznámil všechno, co jsem slyšel od svého otce.“ (Jan 15,15). Zároveň jim ukládá přikázání: „To je mé přikázání: Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.“ (Jan 15, 12).

To řekl Pán při Poslední večeři ještě před svým utrpením. Za krátkou dobu, po jeho Vzkříšení a Nanebevstoupení, o Letnicích, se učedníkům dostalo ještě většího, vpravdě božského a královského daru: Vylitím Ducha svatého se stali učedníci pro Kristovy zásluhy Božími dětmi, královskými dětmi a Kristovými bratry a sestrami. Od té doby je každý, kdo je pokřtěn ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, znovu zrozen z vody a z Ducha svatého a je novým člověkem (srv. Jan 3, 5), novým stvořením a zároveň novým členem Boží rodiny.

Sv. apoštol Jan píše: „Bůh je láska; kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.“ (1 Jan 4, 16). Bůh je láska a tato láska sama se nám daruje a pozvedá nás k sobě, svou milostí nás proměňuje k obrazu svého Syna, dává nám účast na své přirozenosti a tím z nás činí Kristovy bratry a sestry.

Potvrzuje to i sv. apoštol Pavel: Bůh „ze svého svobodného rozhodnutí nás předurčil, abychom byli přijati za jeho děti skrze Ježíše Krista.“ (Ef 1, 5).

A dále: „Když se však naplnil čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného ze ženy, podrobeného Zákonu, aby vykoupil lidi, kteří podléhali Zákonu. Tak jsme byli přijati za syny. A protože jste synové, poslal nám Bůh do srdce Ducha svého Syna, Ducha, který volá ‘Abba, Otče!’ Už tedy nejsi otrok, ale syn a jako syn také dědic skrze Boha.“ (Gal 4, 4-7).

Druhy lásky

Antičtí Řekové v Kristově době rozlišovali 4 druhy lásky, pro něž měli samostatné výrazy:

- **storgé** - náklonnost, příbuzenská láska; silný citový vztah bez sexuálního činitele
- **erós** (lat. **amor**) - láska, která po něčem touží (jde o širší pojem, který zahrnuje více, než pohlavní touhu)
- **filia** - vzájemná láska mezi přáteli

- **agapé** (lat. *caritas*) - láska pečující, která se přiklání k druhému skrze milující skutky proto, že jej **chce** milovat. Toto "slovo vyjadřuje zkušenost lásky, která se nyní stává opravdovým objevením toho druhého a překonáním sobeckého zaměření, které předtím jasně převládalo. Nyní se láska stává starostí o druhého a péčí o něho. Není to už hledání sebe, ponoření do opojnosti štěstí, protože láska nyní usiluje o štěstí milované bytosti. Láska se stává odříkáním, je hotova k oběti, ba dokonce to vše sama vyhledává." (encyklika Deus caritas est, část I, odst. 6). Slovo **agapé** je řeckým překladem hebrejského **ahabá**, výrazu pro lásku ze starozákonní Písňe písni.

V Novém zákoně se z těchto výrazů užívají pouze 2 posledně jmenované: **filia** (2x) a na všech ostatních místech **agapé**.

Erós a agapé

Erós znamenal v antické době běžnou podobu lásky, která se nevztahovala pouze na pohlavní touhu. Tehdy se tímto pojmem označovala touha po tom, co člověk nemá, ale chtěl by mít, tj. láska, která je vzniká na základě setkání s milovaným. V tomto smyslu znamená *láska-erós*: „Chci tě, potřebuji tě, toužím po tobě, protože bez tebe nejsem celý.“

Agapé zase představuje takovou podobu lásky, která se ke druhému sklání skrze milující skutky, proto, že jej **chce** milovat. *Láska-agapé* znamená lásku, která **se stala rozhodnutím**.

Rozlišování mezi přístupem spočívajícím na *lásce-erótu* a na *lásce-agapé* má dalekosáhlé a praktické důsledky:

Láska-erós je odkázána na láskyplné pocity vůči milovanému, v nichž má svůj počátek. Jen pak jsou lidé schopni také láskyplných myšlenek, z nichž pak vyrůstají láskyplné skutky. Schematicky se dá postup této lásky vyjádřit takto:

erós: láskyplné pocity ---> láskyplné myšlenky ---> láskyplné skutky

Většina lidí se v pojetí lásky orientuje právě podle tohoto přístupu, který je založen na *lásce-erótu*. Na začátku procesu jsou zde pocity. Bez pocitů zde nefunguje vůbec nic. Pro mnoho křesťanů je pak velmi obtížné projevat vůči druhým skutky lásky, protože jejich pocity skutkům neodpovídají. Jejich postoj se jim zdá neupřímný.

Láska-agapé nevzniká setkáním s milovaným, ale vychází ze samotného milujícího. Proto není v tomto případě třeba, aby na počátku lásky stály láskyplné pocity. Na počátku se při tomto přístupu nejprve rozhodneme o druhém láskyplně smýšlet. Takového rozhodnutí vůle je schopen každý člověk, zejména pokud sám zakusil Boží lásku. Naše láskyplné myšlenky nás pak uschopňují k láskyplným skutkům. Tyto skutky následně mívají kladný dopad na naše pocity. Schematicky se to dá zobrazit následovně:

agapé: láskyplné myšlenky ---> láskyplné skutky ---> láskyplné pocity

Povšimněme si, že pocity nejsou v rámci tohoto přístupu vyloučeny, stojí však nikoli na počátku, ale na konci celého procesu. Pocity zde vyplývají z našich myšlenek a skutků. *Láska-agapé* znamená: **Nemusíte čekat na láskyplné pocity, abyste mohli milovat druhé lidi. Protože Boží láska-agapé je ve vás, jste schopni se rozhodnout pro láskyplné myšlenky a láskyplné skutky.** Pak můžete pozorovat, jak láska skrze vaše myšlenky a skutky proudí k druhým lidem a ovlivňuje příznivě i vaše pocity a emoce.

Jen na základě tohoto přístupu spočívajícího na *lásce-agapé* lze pochopit Ježíšovo přikázání: „Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují.“ (Mt 5,44)

Na rozdíl od *lásce-erótu*, kde jsou zapotřebí už od počátku kladné pocity, *láska-agapé* uschopňuje milovat i v situacích, kdy jsme my sami proniknuti silnými negativními pocity.

(podle textu ze stránek farnosti Cheb: *Tři barvy lásky - Erós a agapé, zkráceno a upraveno*)

odkaz na celý text:

http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1035:tri-barvy-lasky-eros-a-agape&catid=536&Itemid=100103

Příkázání lásky

Už v dobách Starého Zákona byl Boží lid zavázán milovat Hospodina i bližního:

- „Slyš Izraeli, Hospodin je náš Bůh. Hospodin je jediný. Miluj Hospodina, svého Boha, celým srdcem, celou duší a celou svou silou!“ (Dt 6, 4-5)
- „Nesmíš usilovat o pomstu a chovat zášť vůči synům svého lidu. Miluj svého bližního jako sebe samého: Já jsem Hospodin.“ (Lv 19, 18)

V evangeliu se příkázání lásky shrnuje, dává do souvislosti a upřesňuje:

Když chtěl znalec Zákona přivést Ježíše do úzkých, zeptal se ho: „Mistře, které příkázání je v Zákoně největší?“ Odpověděl mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ To je největší a první příkázání. Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ Na těch dvou příkázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“ (Mt 22, 34-40).

Jako křesťané jsme tedy zavázáni přede vším a nade všechno milovat Boha; a bližního máme milovat jako sebe sama. Míněna je tím láska, která se nazývá v Novém Zákoně **agapé** (lat. **caritas**).

Láska k Bohu má být na prvním místě a máme jej milovat ze všech sil - nemá stanovenou mez, nikdy jí není dost. Nekonečný Bůh si zaslouží nekonečnou lásku. Všechny ostatní naše lásky, nemají-li se stát modloslužbou, musejí být lásce k Bohu podřízeny.

Láska k bližnímu je podobná, ale ne stejná: „Říká-li kdo, ‚Miluji Boha‘, ale přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Neboť kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A on nám dal toto příkázání: aby ten, kdo miluje Boha, miloval i svého bratra.“ (1 Jan 4, 20-21).

Ježíš proti Starému Zákonu rozšiřuje pojem bližní na všechny lidi (viz např. podobenství o milosrdném Samaritánu), a to proto, že přišel spasit všechny bez rozdílu. Nebeský Otec miluje všechny lidi: „... neboť on dává vycházet svému slunci pro zlé i pro dobré a sesílá déšť spravedlivým i nespravedlivým.“ (Mt 5, 45). „Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Bůh přece neposlal svého Syna na svět, aby svět odsoudil, ale aby svět byl skrze něho spasen.“ (Jan 3, 16-17). Sv. Pavel říká, že láska je naplněním zákona. (viz Řím 13, 10). Láska k bližnímu má stanovenou horní i dolní mez: „jako sám sebe“, ne více, ani méně.

Láska-agapé je tedy našim největším úkolem a jediným předmětem, z něhož jednou budeme před Pánem zkoušeni.

Trojiční charakter lásky

Láska souvisí s učením o Nejsvětější Trojici. Toto učení se může zdát složité a komplikované, určené jenom pro zasvěcené odborníky. Ale není tomu tak. Jestliže totiž Bůh není Trojice, potom Bůh není láska. Protože láska vyžaduje tři věci: milujícího, milovaného a vztah mezi nimi (zdroj lásky).

Kdyby Bůh byl jedinou osobou, mohl by být milujícím, ale nemohl by milovat sám sebe. Otec miluje Syna a Syn miluje Otce a Duch je láska vycházející z obou od věčnosti. Kdyby tomu tak nebylo, pak by nás Bůh potřeboval, byl by bez nás neúplný, bez někoho, koho by mohl milovat. Pak by jeho tvoření nebylo nesobecké, ale sobecké, z jeho vlastní potřeby.

Láska je květ a naděje je jeho stonek. Spása je celá rostlina. Boží milost, vlastní Boží život k nám přichází vírou podobně jako voda prostřednictvím kořenů stromu. Milost v nás stoupá nadějí, jako míza stoupá kmenem. A vykvétá na našich větvích k užítku našeho bližního.

Víra je jako kotva. Proto musí být oporou a držet jako kotva. Naděje je jako kompas nebo navigátor. Udává nám směr a určuje směr podle hvězd. Proto musí být hybná a dívat se dopředu. Láska je jako plachta rozvinutá po větru. Je to vlastní energie naší cesty. Proto musí být volná, nastavená větru Ducha, velkorysá.

(úryvek z článku *Love Petera Kreefta*, viz <http://peterkreeft.com/topics/love.htm>)

Ctnost lásky

Láska je spolu s vírou a nadějí božskou ctností. Božské ctnosti uzpůsobují lidské mohutnosti pro účast na božském životě. Božské ctnosti se vztahují přímo k Bohu. Uschopňují křesťany, aby žili v důvěrném vztahu k Nejsvětější Trojici. Původem, důvodem i předmětem božských ctností je trojjediný Bůh. (viz KKC 1812)

Božské ctnosti Bůh vlévá do duše věřících, aby byli schopni jednat jako jeho děti a zasloužit si věčný život. Jsou zárukou přítomnosti a působení Ducha svatého ve schopnostech člověka. (viz KKC 1813)

Láska je božská ctnost, kterou milujeme Boha nade všechno pro něho samého a svého bližního jako sebe z lásky k Bohu. (KKC 1822)

Vede-li křesťan mravný život oživovaný láskou, dává mu to duchovní svobodu Božích dětí. (viz KKC 1828)

Plody lásky jsou radost, pokoj a milosrdenství; **láska** vyžaduje velkodušnost a bratrské napomínání; je vlídností; vzbuzuje vzájemnost, projevuje se nezištností a štědrostí; **je přátelstvím a společenstvím.** (KKC 1829)

Protože **láska-agapé** je ctností vlitou Bohem, je Božím darem, který sami nemůžeme získat. Můžeme ale o rozmnožení tohoto daru prosit, můžeme jej rozvíjet modlitbou (přátelským a synovským vztahem s Bohem), svátostmi, vědomým životem v Boží přítomnosti, rozjímáním Písma sv., praktikováním ve vztahu ke všem lidem bez rozdílu a bez podmínek.

Božská ctnost lásky je hřivnou, svěřenou nám Bohem, abychom ji rozmnožili. Láska má podivuhodnou vlastnost - rozmnožuje se jen tím, že se dává a rozdává; pokud si ji budeme chtít ponechat pro sebe, přijdeme i o to, co si myslíme, že máme. (Jan 12, 24; Mt 25, 29)

Písmo: Dt 5, 4-7, Jan 15, 12-17, 1 Kor 13, 1-7. 13, 1 Jan 4, 7-11

Otázky:

- Pečuji o svůj vztah s Bohem, snažím se jej prohlubovat životem v jeho přítomnosti? Jsem vděčný za Boží dary?
- Jsou členové sdružení mými přáteli? Pokud ne, čím je to dáno?
- Nechybí přirozené základy přátelství?
- Čím je můžeme v našem sdružení posílit?
- Dá se nějak nedostatek přirozené náklonnosti nahradit? Co v tom budeme konkrétně dělat?
- Modlím se za naše sdružení?

Četba: encyklika Benedikta XVI. „Deus caritas est“

Světec: Markéta Savojská

Literatura:

- ✓ C. S. Lewis: Čtyři lásky
- ✓ Christian A. Schwartz: Tři barvy lásky (kniha v PDF formátu ke stažení na webu farnosti Cheb - viz odkaz níže)

http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_docman&view=document&alias=517-christian-a-schwarz-tri-barvy-lasky&category_slug=kniha-a-aplikacni-prirucka&Itemid=100093